

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษากระบวนการและปัญหาการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มมีปัญหาของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติ ในการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มมีปัญหา ของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ของผู้บริหาร และครูผู้รับผิดชอบระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. เพื่อศึกษาระดับปัญหา จากกระบวนการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มมีปัญหาของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ของผู้บริหาร และครูผู้รับผิดชอบระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบกระบวนการ และปัญหาการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มมีปัญหา
ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ระหว่าง โรงเรียนที่จัดการศึกษา
ช่วงชั้นที่ต่างกัน
4. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มมีปัญหา
ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

สมมติฐานการวิจัย

1. โรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาช่วงชั้นต่างกัน ผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน มีระดับปฏิบัติในการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มมีปัญหาคงกัน
2. โรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาช่วงชั้นต่างกัน ผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน มีระดับปัญหาจากกระบวนการช่วยเหลือนักเรียนต่างกัน

3. โรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาช่วงชั้นต่างกัน ผู้บริหาร และครูผู้รับผิดชอบระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีกระบวนการช่วยเหลือนักเรียน และปัญหาการช่วยเหลือนักเรียนต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร โรงเรียนและครูที่รับผิดชอบระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 จำนวน 146 คน เลือกกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

2.1 ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list)

2.2 ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการช่วยเหลือและปัญหาการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหา โรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 มีลักษณะและเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า และในตอนที่ 2 จะมีคำถามปลายเปิดให้กลุ่มตัวอย่าง แสดงความคิดเห็นในแนวทางการแก้ปัญหาการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหา ในแต่ละด้าน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยการแจกแจงความถี่คิดเป็นค่าร้อยละ นำเสนอในรูปตาราง

2. การวิเคราะห์กระบวนการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหา และปัญหาการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหา โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปตาราง

3. การเปรียบเทียบกระบวนการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหา และปัญหาการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหา ระหว่างโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาช่วงชั้นต่างกัน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way Analysis of variance) หรือ F - test เมื่อผลการทดสอบ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของ เชฟเฟ้ (Scheffe's Method)

4. การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา การช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มมีปัญหา โดยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างสังกัดอยู่ในโรงเรียนที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1, 2 ร้อยละ 69.9 ช่วงชั้นที่ 1, 2, 3 ร้อยละ 20.5 ช่วงชั้นที่ 3, 4 ร้อยละ 9.6 มีตำแหน่งเป็นผู้บริหาร ร้อยละ 50.9 เป็นครู ผู้รับผิดชอบระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนร้อยละ 49.3

2. โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 มีกระบวนการช่วยเหลือ นักเรียนกลุ่มที่มีปัญหา โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$, $S.D. = 0.41$) เมื่อพิจารณาเป็น รายด้านและรายข้อพบดังนี้

2.1 ด้านการวางแผนดำเนินการช่วยเหลือนักเรียน มีกระบวนการช่วยเหลือ นักเรียนกลุ่มที่มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, $S.D. = 0.45$) โดยเรื่องที่มีการช่วยเหลือมาก 3 ลำดับแรกคือ โรงเรียนได้ดำเนินการขั้นตอนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนได้กำหนด ระเบียบว่าด้วยเรื่องจรรยาบรรณของนักเรียน และโรงเรียนได้แต่งตั้งคณะกรรมการ ดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ($\bar{X} = 4.16, 4.16$ และ 4.10 ตามลำดับ $S.D. = 0.57, 0.66$ และ 0.65 ตามลำดับ)

2.2 ด้านการดำเนินการช่วยเหลือนักเรียน มีกระบวนการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่ม มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$, $S.D. = 0.55$) โดยเรื่องที่มีการช่วยเหลือมาก 3 ลำดับแรก คือ การค้นหาเด็กนักเรียนที่มีปัญหาคำแนะนำ โดยครูประจำชั้น การดำเนินการช่วยเหลือ นักเรียนชายและหญิงด้านผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ ($\bar{X} = 4.77, 4.30$ และ 4.23 $S.D. = 0.48, 0.79$ และ 0.83)

2.3 ด้านการประเมินผลการดำเนินการช่วยเหลือนักเรียน มีกระบวนการช่วยเหลือกลุ่มนักเรียนกลุ่มมีปัญหา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$, $S.D. = 0.56$) โดยเรื่องที่มีการช่วยเหลือมาก 3 ลำดับแรก คือ การทำรายงานประเมินผลโดยครูแนะแนว ครูประจำชั้น และการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.66, 4.64$ และ 4.53 $S.D. = 0.90, 0.68$ และ 0.72)

3. โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 มีปัญหาการช่วยเหลือ นักเรียนกลุ่มมีปัญหา โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.08$, $S.D. = 0.60$) เมื่อตรวจสอบ แบบเป็นรายด้านและรายข้อพบดังนี้

3.1 ด้านการวางแผนการดำเนินการช่วยเหลือนักเรียน มีปัญหาการช่วยเหลือ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.11$, $S.D. = 0.68$) เรื่องที่เป็นปัญหาน้อย 3 ลำดับสุดท้าย คือ โรงเรียนได้กำหนดระเบียบว่าด้วยจรรยาบรรณของนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และโรงเรียนได้ดำเนินการ ขั้นตอนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 2.05$, 1.94 และ 1.88 ตามลำดับ $S.D. = 0.97$, 0.84 และ 0.82 ตามลำดับ)

3.2 ด้านการดำเนินการช่วยเหลือนักเรียน มีปัญหาการช่วยเหลือโดยรวมอยู่ใน ระดับน้อย ($\bar{X} = 2.17$, $S.D. = 0.68$) เรื่องที่มีปัญหาน้อย 3 ลำดับสุดท้าย คือ เรื่องการดำเนินการ ช่วยเหลือนักเรียนด้านยาเสพติด สำหรับนักเรียนหญิง การดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนเรื่องคู่สาว สำหรับนักเรียนหญิง และชาย ($\bar{X} = 1.68$, 1.60 และ 1.56 ตามลำดับ $S.D. = 0.77$, 0.85 และ 0.80 ตามลำดับ)

3.3 ด้านการประเมินผลการดำเนินการช่วยเหลือนักเรียน มีปัญหาการช่วยเหลือ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.94$, $S.D. = 0.64$) เรื่องที่มีปัญหาน้อย 3 ลำดับสุดท้าย คือ เรื่อง การนำผลการประเมินมาปรับปรุงการปฏิบัติงาน โดยครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง และผู้บริหารสถาน ศึกษา ($\bar{X} = 1.84$, 1.71 และ 1.70 ตามลำดับ $S.D. = 0.81$, 0.82 และ 0.86 ตามลำดับ)

4. การเปรียบเทียบกระบวนการช่วยเหลือและปัญหาการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหา พบดังนี้

4.1 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ที่มีการจัดการ ศึกษาช่วงชั้นที่ต่างกัน มีการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาทั้ง โดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

4.2 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ที่มีการ จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ต่างกัน มีปัญหาการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มมีปัญหา โดยรวมและรายด้าน

ทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 โดยโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1, 2 และช่วงชั้นที่ 1, 2, 3 มีปัญหาการช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างไปจากโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 3, 4

5. ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มมีปัญหา ที่พบคือ ด้านการวางแผนดำเนินการช่วยเหลือ ควรมีการ ประชุมวางแผนร่วมกันทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการวางแผนและร่วมมือกันแก้ไขปัญหาที่พบ ควรมีการนิเทศติดตามกำกับนักเรียนที่ให้การช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง ด้านการดำเนินการช่วยเหลือนักเรียน ควรมีการจัดกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ เพื่อรองรับการแก้ไขปัญหา เช่น กิจกรรมโฮมรูมทุกวัน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมซ่อมเสริม กิจกรรมต่อต้านยาเสพติด เป็นต้น ควรมีการศึกษาให้นักเรียนเป็นรายบุคคล มีการสังเกตติดตามนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ควรมีการรายงานผลการช่วยเหลือให้ผู้บริหารและผู้ปกครองนักเรียนได้ทราบ และด้านการประเมินผลการดำเนินการช่วยเหลือควรมีการจัดทำเครื่องมือการประเมินให้ครอบคลุมเที่ยงตรง ติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบ และมีการปรับปรุงแก้ไขให้เครื่องมือได้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ควรใช้วิธีการที่หลากหลายในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งในส่วนของการสังเกต การศึกษาสภาพจริงและการรวบรวมจากเอกสาร

อภิปรายผล

การศึกษากระบวนการและปัญหาการช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มมีปัญหาของ โรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ผลการศึกษาพบดังนี้

1. กระบวนการช่วยเหลือและปัญหาจากกระบวนการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มมีปัญหา ด้านการวางแผนการดำเนินการช่วยเหลือนักเรียน ผลการศึกษา พบว่า กระบวนการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มมีปัญหาด้านดังกล่าว มีการปฏิบัติการช่วยเหลือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรื่องที่มีการช่วยเหลือในระดับมาก 3 ลำดับแรก คือ เรื่องโรงเรียนได้ดำเนินขั้นตอนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนได้กำหนดระเบียบว่าด้วยเรื่องจรรยาบรรณของนักเรียน และโรงเรียนได้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผลการศึกษาดังกล่าว

ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของพัฒนา อนนทสีทา (2546 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการพัฒนาบุคลากรในการดำเนินงานระบบการช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนธัญญาพัฒนาวิทย์ อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติงานตามระบบการช่วยเหลือนักเรียน ครูผู้ปฏิบัติงานไม่สามารถปฏิบัติงานได้เต็มที่ เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจในแนวทางปฏิบัติ มอบหมายให้เป็นหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาเพียงผู้เดียว ทำให้การปฏิบัติงานบางขั้นตอนล่าช้า เนื่องจากนักเรียนภายใต้การดูแลมีมาก เช่นเดียวกับผลการศึกษาของประหยัด ดีเพ็ญ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้กระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม ผลการศึกษาพบว่า ครูไม่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทำให้ไม่สามารถวางแผน จัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน แต่จากผลการศึกษาที่พบ จะเห็นได้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นระบบที่มีความสำคัญในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิต มีการเจริญเติบโต เป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคม ทั้งในเรื่องของการส่งเสริมป้องกัน และแก้ไขปัญหาเพื่อให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุขในการดำเนินชีวิต ในสังคม (กรมสามัญศึกษา 2544 : 1) ซึ่งกระบวนการช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องให้การสนับสนุน และให้ความสำคัญในระบบการช่วยเหลือ และมีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิด คือ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหาร ครูทุกคน คณะกรรมการต่างๆ ในโรงเรียน ซึ่งกระบวนการดำเนินงานตามระบบการช่วยเหลือนักเรียน จะต้องดำเนินการในเรื่องการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน เพื่อแยกกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง หรือมีปัญหา และดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนตามสภาพของ นักเรียนแต่ละคนต่อไป (กรมสามัญศึกษา. 2544 : 6) ดังนั้น กระบวนการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาด้านการวางแผน การดำเนินการช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยส่วนใหญ่ มีการปฏิบัติการช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก

ในส่วนปัญหาการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มมีปัญหาในด้านดังกล่าว พบว่าโดยรวมมีปัญหาค่าช่วยเหลือในระดับน้อย เรื่องที่มีปัญหาน้อย 3 ลำดับสุดท้าย คือ โรงเรียนได้กำหนดระเบียบว่าด้วยจรรยาบรรณของนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และโรงเรียนได้ดำเนินการตามขั้นตอนการ

รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จากผลการศึกษาที่พบจะเห็นได้ว่ามีสภาพปัญหาจากการช่วยเหลือ นักเรียนน้อย สอดคล้องกับผลการศึกษาในเรื่อง กระบวนการช่วยเหลือที่สามารถปฏิบัติได้มาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของประหยัด ดีเพ็ญ (2546 : บทคัดย่อ) ที่ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาเกี่ยวกับระบบการช่วยเหลือนักเรียน เกิดจากการที่ครู ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบ การช่วยเหลือนักเรียน ทำให้ครูไม่สามารถวางแผนจัดระบบการช่วยเหลือนักเรียนได้

2. กระบวนการช่วยเหลือและปัญหาจากกระบวนการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มมีปัญหา ด้าน การดำเนินการช่วยเหลือนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มมีปัญหา ด้านดังกล่าว มีการปฏิบัติช่วยเหลือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรื่องที่มีการช่วยเหลือใน ระดับมาก 3 ลำดับแรกคือ การค้นหานักเรียนที่มีปัญหา ดำเนินการ โดยครูประจำชั้น การดำเนินการ ช่วยเหลือนักเรียนด้านผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์สำหรับนักเรียนชายและหญิง จากผลการศึกษา จะเห็นได้ว่ามีความสัมพันธ์กับกระบวนการช่วยเหลือด้านการวางแผนการดำเนินการช่วยเหลือ นักเรียน คือ อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ซึ่งกระบวนการดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนแนวทาง ในการดำเนินการจะต้องมีการค้นหานักเรียนที่มีปัญหา โดยการศึกษา นักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อให้ สามารถคัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ ตามสภาพปัญหาที่พบ ทั้งในเรื่องของปัญหาด้านการเรียน ปัญหาด้านสุขภาพ ปัญหาด้านความสามารถอื่นๆ ปัญหาด้านครอบครัว ปัญหาด้านเศรษฐกิจ เป็นต้น ซึ่งปัญหาในแต่ละด้านมีผลกระทบโดยตรงต่อพฤติกรรมของนักเรียน ทั้งในด้านความ ก้าวร้าว การแยกตัว การซึมเศร้า เป็นต้น ซึ่งข้อมูลต่างๆ ที่พบ จะเป็นแนวทางที่สำคัญที่ โรงเรียนจะต้องหาแนวทางในการดำเนินการแก้ไขปัญหาที่พบกับนักเรียนในแต่ละกลุ่ม แต่ละ ประเด็น เพื่อให้สามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการคัดกรองนักเรียน เพื่อจัดกลุ่มในการแก้ไขปัญหามีความสำคัญและความเสี่ยงต่อนักเรียนเป็นอย่างมาก จึงต้องให้ ความระมัดระวังอย่างยิ่งที่จะไม่ทำให้นักเรียนมีการรับรู้ว่าคุณถูกจัดกลุ่มเป็นเด็กมีปัญหา โดยเฉพาะนักเรียนวัยรุ่น ซึ่งจะไวต่อความรู้สึกมาก ซึ่งถ้าขาดความระมัดระวังจะเป็นการก่อให้เกิด เป็นปัญหามากยิ่งขึ้น ซึ่งยากต่อการแก้ไข ดังนั้นในกระบวนการช่วยเหลือนักเรียนด้านการ ดำเนินการช่วยเหลือจึงต้องให้ความสำคัญในเรื่องของการค้นหานักเรียนที่มีปัญหาเป็นอย่างมาก

ในด้านดังกล่าวจะพบว่าผลการศึกษามีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับน้อย โดยเรื่องที่เป็น ปัญหาในระดับน้อย 3 ลำดับสุดท้าย คือ เรื่องการดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนด้านยาเสพติด สำหรับนักเรียนหญิง การดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนผู้ชายสำหรับนักเรียนหญิง และชาย

จะเห็นได้ว่า มีความสอดคล้องกับกระบวนการช่วยเหลือในด้านดังกล่าวข้างต้นที่มีกระบวนการช่วยเหลืออยู่ในระดับมาก การที่ผลการศึกษาค้นพบเช่นนั้นน่าจะมีเหตุผลมาจากกระบวนการช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน มีแผนการดำเนินงานที่ประกอบไปด้วยกิจกรรมต่างๆ ที่มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ชัดเจน เป็นระบบ แก้ไขปัญหาได้ตรงจุด ตรงกลุ่มเป้าหมาย ทำให้กระบวนการแก้ไขปัญหาดังกล่าวสามารถที่จะดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงทำให้พบปัญหาในด้านดังกล่าวในระดับน้อย

3. กระบวนการช่วยเหลือและปัญหาการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มมีปัญหา ด้านการประเมินผลการดำเนินการช่วยเหลือนักเรียน ผลการศึกษาค้นพบว่า กระบวนการช่วยเหลือด้าน ดังกล่าว มีการปฏิบัติการช่วยเหลือโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรื่องที่มีการปฏิบัติในระดับมาก 3 ลำดับแรกคือ การทำรายงานประเมินผล โดยครูแนะแนว ครูประจำชั้น และการนำผลการประเมินมาปรับปรุง จากผลการศึกษาที่พบจะเห็นได้ว่าในเรื่องการประเมินผล การดำเนินการช่วยเหลือเป็นกระบวนการช่วยเหลืออีกด้านหนึ่งที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นมาก เนื่องจากการประเมินผล การดำเนินการช่วยเหลือจะทำให้ทราบข้อมูลต่างๆ ว่ามีผลลัพธ์เป็นอย่างไร เช่นผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนกลุ่มมีปัญหา มีผลในการแก้ไขปัญหหรือไม่อย่างไร ใช้แนวทางอะไรบ้างในการช่วยเหลือ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างไร ในการนำมาวิเคราะห์เพื่อให้สามารถสรุปได้ถึงผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการช่วยเหลือนักเรียน การประเมินผลจึงเปรียบเสมือนสิ่งที่ยังบอกถึงความสำเร็จ ประสิทธิภาพในการช่วยเหลือนักเรียน ว่าได้ผลมากน้อยอย่างไร และข้อมูลที่ได้จากกระบวนการประเมินผล ก็เป็นสิ่งที่สามารถนำมาใช้ปรับปรุง กระบวนการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาให้ประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น ดังนั้นกระบวนการช่วยเหลือนักเรียนด้านการประเมินผลการดำเนินงาน จึงมีความสำคัญ และมีความจำเป็นที่โรงเรียนจะต้องดำเนินการให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้และให้เกิดความต่อเนื่องตลอดไป

ในด้านดังกล่าวจะพบว่า มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับน้อย โดยเรื่องที่เป็นปัญหาระดับน้อย 3 ลำดับสุดท้าย คือ เรื่องการนำผลการประเมินมาปรับปรุง การปฏิบัติงานโดยครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง และผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาในเรื่องกระบวนการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหาในด้านเดียวกัน ซึ่งการที่ปัญหาในด้านนี้ในระดับน้อย อาจจะเนื่องมาจากกระบวนการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหา ถือได้ว่าเป็นหน้าที่โดยตรงของครู ในสถานศึกษาแต่ละแห่ง ที่จะต้องดำเนินการ ซึ่งกระบวนการช่วยเหลือนักเรียนในเรื่องการติดตามประเมินผล เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและสำคัญ ที่จะต้องดำเนินการเพื่อให้ทราบ ถึงผลลัพธ์ ที่เกิดขึ้น

เมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายว่ามีผลอย่างไรจะต้องนำส่วนใดบ้างไปปรับปรุงแก้ไขให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้นในกระบวนการช่วยเหลือนักเรียน ด้านการประเมินผลการดำเนินการจึงพบว่ามิระคับปัญหาน้อย

4. การเปรียบเทียบกระบวนการช่วยเหลือและปัญหาจากกระบวนการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มมีปัญหา ผลการศึกษาพบว่า

4.1 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ที่มีการจัดการศึกษาช่วงชั้นที่ต่างกัน มีกระบวนการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มมีปัญหาทั้ง โดยรวมและรายด้าน ทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน จะเห็นได้ว่าช่วงชั้นของการจัดการศึกษาในโรงเรียนไม่มีผลต่อการปฏิบัติ กระบวนการช่วยเหลือนักเรียนอาจจะเนื่องมาจาก กระบวนการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา เป็นเรื่องที่เป็นหน้าที่โดยตรงที่โรงเรียนทุกแห่งจะต้องจัดกระบวนการทำงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษา ที่เป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุข (มาตรา 22) จากความสำคัญของหลักการจัดการศึกษา จึงเป็นความสำคัญที่โรงเรียนจะต้องมีระบบการช่วยเหลือนักเรียน ที่เป็นระบบมีความชัดเจน มีการประสานงาน ร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งในและนอกโรงเรียน รวมทั้งมีวิธีการ กิจกรรม เครื่องมือต่างๆ ที่มีคุณภาพ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อันส่งผลให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จ (กรมสามัญศึกษา. 2544 : 11-13) ดังนั้น โรงเรียนทุกแห่งจึงมีการจัดระบบของกระบวนการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหาลักษณะคล้ายคลึงกันทำให้มีการปฏิบัติการช่วยเหลือไม่แตกต่างกัน

4.2 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ที่มีการจัดการศึกษาช่วงชั้นแตกต่างกัน มีปัญหาจากกระบวนการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา ทั้ง โดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1, 2 และ ช่วงชั้นที่ 1, 2, 3 แตกต่างไปจากโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 3, 4

จากผลการศึกษาที่พบจะเห็นได้ว่าช่วงชั้นของการจัดการศึกษามีผลต่อการเกิดปัญหาจากกระบวนการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา ซึ่งน่าจะมีเหตุผลมาจาก โรงเรียนที่มีการจัดช่วงชั้นการศึกษาที่ต่างกัน จะมีความพร้อม ทั้งในเรื่องของบุคลากร ที่ปฏิบัติงาน ระบบบริหารจัดการ

ในโรงเรียน งบประมาณในการดำเนินการ ตลอดจนความร่วมมือของนักเรียนแตกต่างกัน การจัดการศึกษาในช่วงชั้นที่ 1, 2 เป็นการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา ส่วนการจัดการศึกษาในช่วงชั้นที่ 3, 4 เป็นการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งตามโครงสร้างทางการศึกษาของแต่ละระดับการศึกษาก็มีความแตกต่างกันทั้งโดยแนวทางการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน ระบบบริหารจัดการ ทรัพยากร กลุ่ม นักเรียน สภาพปัญหาของนักเรียนก็มีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด คือ นักเรียนในระดับประถมศึกษา ปัญหาที่พบโดยส่วนใหญ่จะเป็นในเรื่องผลการเรียน ส่วนนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา สภาพปัญหาที่พบโดยส่วนใหญ่จะเป็นในเรื่องที่เกี่ยวกับปัญหาทางด้านสังคม ปัญหาสุขภาพจิต ปัญหาชู้สาว เป็นต้น ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหาก็มีความแตกต่างกันตามสาเหตุของปัญหาแต่ละประเภท ซึ่งมีผลให้โรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาช่วงชั้นที่ต่างกัน มีปัญหาในกระบวนการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 โรงเรียนควรมีการประชุมร่วมกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องหลายๆ ฝ่าย เช่น ผู้บริหารโรงเรียน ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ตลอดจนนักเรียนเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการวางแผนแก้ไขปัญหที่พบร่วมกัน และจะทำให้ได้ข้อมูลสภาพปัญหาจากหลายๆ ฝ่ายเพื่อใช้ในการวางแผนแก้ไขปัญห

1.2 โรงเรียนควรมีรูปแบบและวิธีการในการคัดกรองนักเรียนอย่างหลากหลาย และครอบคลุมปัญหาของนักเรียน และควรมีวิธีการคัดกรองนักเรียนเฉพาะรายด้วย เนื่องจากนักเรียนบางคนอาจมีปัญหที่แตกต่างจากคนอื่น ๆ

1.3 การจัดทำเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละส่วน ตั้งแต่การคัดกรองนักเรียน ข้อมูลพฤติกรรม ข้อมูลผลการเรียน เป็นต้น ควรเป็นเครื่องมือที่มีความเที่ยงตรง เชื่อถือได้ มีการปรับปรุงให้มีความเป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ และที่สำคัญจะต้องมีการหาคุณภาพเครื่องมือทุกครั้งก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

1.4 ควรประสานความร่วมมือในทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น ภาครัฐบาล ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนในชุมชน เพื่อเป็นการระดมความคิด งบประมาณ ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ตรงกับความต้องการของชุมชน

1.5 ควรมีการสำรวจความต้องการของชุมชน ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในการจัดการศึกษา เพื่อการจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ และสอดคล้องกับปัญหาของชุมชน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในกระบวนการช่วยเหลือ นักเรียนกลุ่มมีปัญหา

2.2 ควรมีการศึกษา การมีส่วนร่วมของนักเรียนในการช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มมีปัญหา

2.3 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบความต้องการในกระบวนการช่วยเหลือ นักเรียนกลุ่มมีปัญหา

2.4 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากกระบวนการช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มมีปัญหา